

ОКРЕМІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Т. Ю. Федорчук

Т. В. Мірзоєва, к.е.н., доцент

Національний університет біоресурсів
і природокористування України

На сьогоднішній день дуже актуальною є тема розвитку органічного виробництва. Пов'язано це з низкою екологічних, економічних та соціальних переваг, які зумовлює функціонування даної сфери діяльності. Весь світ спрямовує свої зусилля на інтенсифікацію сільського господарства, що, в свою чергу, негативно впливає не тільки на навколишнє середовище, а й веде до виснаження природних ресурсів, без яких не можливе агровиробництво взагалі. Екологічні переваги органічного сільського господарства очевидні

через те, що вони проявляються у величезному потенціалі, який зможе виправити попередньо перераховані негативні тенденції, а також зменшити викиди вуглекислого газу, закису азоту й метану – шкідливих сполук, які сприяють глобальному потеплінню. Ось чому перехід на нові, екологічно чисті технології дасть змогу збільшити прибутки підприємств і привести до появи нових етичних норм у аграрному виробництві. Саме такий підхід забезпечить гармонійне співіснування суспільства та природи.

Багато українських науковців досліджували у своїх працях питання органічного виробництва сільськогосподарської продукції. Серед них: В. І. Артиш, Н. В. Бородачова, О. М. Варченко Н. А. Берлач, І. Д. Примак, М. О. Кобець, М. К. Шикла та інші.

Щорічне погіршення екологічного стану планети, збільшення кількості неякісних продуктів харчування, а також зростання поінформованості населення про негативний вплив від споживання неякісної продукції сільськогосподарського виробництва, особливо генномодифікованої, веде до збільшення інтересу до органічного виробництва.

В Україні проблема розвитку органічного виробництва також посідає одне з перших місць серед інших важливих проблем. Підвищення якості споживання та прагнення українців до здорового способу життя надає можливість органічній продукції забезпечувати реальну вигоду не тільки для навколишнього середовища, а для покращення здоров'я споживачів, які все частіше в останні роки вибирають органічні продукти. Завдяки цьому спостерігається постійний ріст ринку органічної продукції.

Органічне виробництво є системою господарювання й виробництва харчових продуктів, яка поєднує в собі найкращі практики з точки зору впливу на довкілля, збереження рівня біологічного різноманіття й природних ресурсів, застосування високих стандартів утримання тварин і методів виробництва, що відповідають певним вимогам до продуктів, виготовлених із використанням речовин і процесів природного походження [1]. Продукцією органічного виробництва та сировиною є вироблена у визначених зонах для ведення органічного сільськогосподарського виробництва натуральна продукція та сировина рослинного й тваринного походження, лісова, бджоло- і рибопродукція, що вирощується, виробляється, переробляється, сертифікується, етикетується, зберігається та реалізується за правилами органічного виробництва, призначається для споживання у переробленому або непереробленому вигляді, має біологічно цінні якості та оздоровчі властивості. Отже, за своєю суттю,

органічне сільське господарство – це багатофункціональна агроекологічна модель виробництва з визначеними цілями, принципами й методами, що базується на ретельному менеджменті (плануванні й управлінні) агроєкосистем.

В умовах сьогодення органічне сільське господарство є методом інтенсивного сільського господарства, що засновується на ефективному використанні всього комплексу місцевих умов і ресурсів. Для сталого соціально–економічного та екологічного розвитку така форма господарювання може бути надзвичайно сприятлива, так як відрізняється низьким рівнем собівартості й високою економічною ефективністю. Саме тому нині відмічається висока перспективність ринку продукції органічного сільського господарства (натуральної продукції) і в той же час він є недостатньо розвиненим, тому відкриває перед виробниками та експортерами широкі можливості.

«Довгостроковою інвестицією» називають перехід до органічного виробництва, адже перехідний період та сертифікація потребують додаткових коштів і значних витрат часу. Саме через це «справою часу» залишається прибуток. У той же час попит на продукцію органічного походження поступово збільшується в Україні й щорічно кількість виробників таких продуктів. Збільшується також зацікавленість іноземних покупців на українську органіку.

В умовах сьогодення наша країна має значний потенціал для виробництва органічної сільськогосподарської продукції, її експорту, споживання на внутрішньому ринку. Доцільність впровадження в Україні органічного виробництва нині обумовлена необхідністю:

- відтворення родючості ґрунтів та збереження навколишнього середовища;
- розвитку сільських територій та покращення рівня життя сільського населення;
- підвищення ефективності та прибутковості сільськогосподарського виробництва;
- забезпечення споживчого ринку здоровою якісною продукцією;
- збільшення експортного потенціалу держави;
- поліпшення іміджу України в світі як виробника та експортера високоякісної корисної органічної продукції;
- забезпечення продовольчої безпеки України;
- поліпшення загального добробуту громадян держави [2].

Ріст внутрішнього ринку органічної продукції в Україні у 2016 році на 17,6% свідчить про те, що ринок органічної продукції розвивається та все більше виробників сільськогосподарської

продукції зацікавлені у вирощуванні безпечних продуктів. Україна має понад 210 сертифікованих органічних малих і великих підприємств. Українські органічні продукти мають великий потенціал для експорту на ринки Європейського Союзу, особливо в Німеччину і країни Азії [4]. Українські компанії готуються експортувати продукцію в Японію. Крім того, в 2016 році чотири компанії поставили свою продукцію в Південну Корею. У 2017 році, вперше виробники з Полтавщини представили органічну продукцію в Новій Зеландії.

Проте процес розвитку органічного виробництва в Україні, на думку аграріїв, стримується низкою проблем:

- збитковість господарств: через вимушений простій землі для її відновлення, надмірну кількість гризунів і шкідників;
- низька дохідність господарств через занижені закупівельні ціни комерційних посередників, які здебільшого отримують прибуток;
- складна, тривала та дорога процедура сертифікації земель;
- нестача знань та умінь щодо органічного землеробства, низька обізнаність щодо біотехнологій боротьби із шкідниками;
- нестача органічних добрив через низький рівень розвитку тваринництва [3].

Таким чином, з вище викладеного можна зробити висновки, що органічне виробництво є перспективною галуззю агропромислового комплексу в сучасних умовах зростання антропогенного впливу на навколишнє середовище. Не дивлячись на те, що Україна має значні проблеми, що стримують розвиток органічного виробництва, ця сфера економіки є дуже перспективною через наявність в Україні родючих чорноземних ґрунтів, міцні сільськогосподарські традиції та велике бажання основних гравців цього ринку створити необхідні інституційно–правові умови. Розвиток органічного сільського господарства буде сприяти покращенню економічного, соціального та екологічного стану в Україні, комплексному розвитку сільської місцевості та поліпшенню здоров'я населення. Тому для ефективного функціонування даного сектора економіки необхідною є:

- комплексна державна підтримка;
- наближення вимог української системи стандартизації до міжнародної;
- запровадження в практику господарювання сільськогосподарських підприємств ефективних моделей органічного виробництва, підвищення екологічної свідомості споживачів.

Втілення в життя даних положень дасть можливість суттєво збільшити темпи розвитку вітчизняного органічного ринку, розширити асортимент органічної продукції та підвищити

конкурентоспроможність продукції українських виробників на зовнішньому ринку.

Список літератури

1. Гармашов В. В. Розвиток органічного виробництва/ В. В. Гармашов, О. В. Фомічова // Вісник аграрної науки – 2014. – №7. – С. 11–16.

2. Коротко про органік : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: ukraine.fibl.org

3. Клітна М. Р. Стан і розвиток органічного виробництва та ринку органічної продукції в Україні / М. Р. Клітна, І. А. Брижань // Ефективна економіка. – 2015. – С.6–9.

4. Офіційний веб-сайт Федерації органічного руху України [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://www.organic.com.ua>.